

НАУКОВІ ПОВІДОМЛЕННЯ

Баранець Люба Михайлівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту заочного
та дистанційного навчання

Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Лапка Оксана Ярославівна,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

НАУКОВІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Системні зміни у правоохоронній діяльності на шляху сучасних глобальних державних перетворень є одним із ключових факторів розбудови в Україні демократичної соціальної правової держави й функціонування громадянського суспільства. Доповнення, конкретизація чи заміна правових норм у цій сфері має одним із наслідків формування більш чіткого уявлення про мету правоохоронної діяльності. Саме чітко визначена мета правоохоронної діяльності надає їй цілісного вигляду та окреслює шляхи до подальшого вдосконалення даного інституту.

Зазначимо, що проблематика реформування правоохоронних органів з наголосом на мету їх діяльності раніше вже розглядалась такими вченими, як: Ведерніков Ю.А., Клюев О. М., Краснікова Н. А., Рабінович П. М., Соколенко О. Л., Тихомиров О.Д., Цвік М. В. та інші. Водночас, кожен з цих науковців дотримується власних поглядів щодо визначення мети правоохоронної діяльності. Відповідно до цього, метою нашого дослідження визначено виокремити спільні та відмінні

риси у підходах до наукового тлумачення мети правоохоронної діяльності.

У навчальній літературі мета правоохоронної діяльності переважно визначається як «охорона права спеціально уповноваженими органами шляхом застосування юридичних заходів впливу із суворим дотриманням встановленого законом порядку» [1, с. 176]. Інколи це визначення конкретизується через зазначення конкретних сфер здійснення правоохоронної діяльності. До прикладу, у навчальному підручнику за редакцією М. В. Цвіка, такою метою визначено: «забезпечення законності і правопорядку, захист прав та інтересів громадян, соціальних груп, суспільства і держави, попередження та припинення правопорушень» [2, с. 432].

Наукові підходи більш диференційовані. Так, професор О. М. Ключев метою правоохоронної діяльності бачить забезпечення охорони конституційного ладу, прав і свобод громадян, законності і правопорядку, навколишнього природного середовища, всіх суспільних відносин, які встановлені і регулюються правом [3, с. 88].

В.Д.Ардашкін вважає, що мету правоохоронної діяльності можна розглядати лише через категорію примусу [4, с. 1]. Подібної думки дотримуються М. І.Мельник та М. І.Хавронюк. Для них мета правоохоронної діяльності включає застосування передбачених законом примусових заходів до осіб, що вчиняють суспільно-небезпечні діяння, і заходів з відновлення порушених в результаті їх вчинення прав які законних інтересів юридичних і фізичних осіб [5, с.122-123].

В. В.Микитенко вважає метою правоохоронної діяльності охорону права спеціально уповноваженими органами шляхом застосування юридичних заходів впливу з суворим дотриманням встановленого законом порядку [6, с. 242].

Отже, аналізуючи наукові підходи до визначення мети правоохоронної діяльності можна зробити висновок, що на сьогоднішній день немає єдиного підходу до трактування цього поняття: для одних вчених вказана діяльність – це діяльність компетентних органів щодо боротьби з правопорушеннями чи застосування примусу, для інших – це охорона існуючих суспільних відносин, забезпечення громадського порядку та

безпеки. Водночас, необхідно погодитись з О.Д.Тихомировим та Ю.А. Ведерніковим, що незважаючи на розмаїття поглядів вчених щодо сутності мети правоохоронної діяльності, вони єдині у визнанні її зв'язку з попередженням та профілактикою правопорушень [7, с. 168].

Список використаних джерел

1. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. Вид 5-те, зі змінами. К.: Атіка, 2009. 176 с.
2. Загальна теорія держави і права / за ред.М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О.В. Петришина. Харків: Право, 2007. 432 с.
3. Ключев О. М. До питання правоохоронної діяльності в Україні: теоретичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Одеса. Серія: Юриспруденція С. 87-88.
4. Ардашкин В. Д. К теории правоохранительного механизма. *Правоведение*. 1988. № 1. С. 1-7
5. Мельник М. І, Хавронюк М. І. Правоохоронні органи та правоохоронна діяльність: навч. посіб. К., 2015. 346 с.
6. Микитенко В. В. Теоретико-правові аспекти правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2014. № 3. С. 240-242.
7. Тихомиров О.Д., Ведерніков Ю.А. Діалектика змісту та форми правоохоронної діяльності. *Філософські проблеми права та правоохоронної діяльності співробітників органів внутрішніх справ*. К., 1995. С. 166-173.